

VASILJE BUKČEV

Život u međuprostoru
slike i crteži

18. jun - 7. jul 2007.

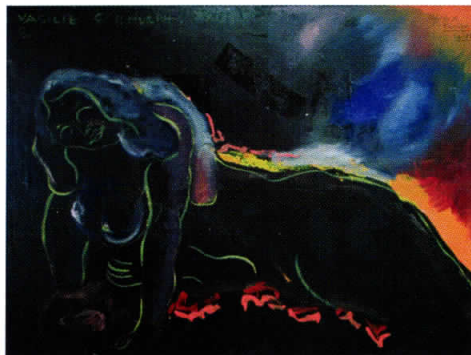

Galerija Grafički kolektiv Beograd

VASILIJE BUKČEV
(1945 - 1992)

Život u međuprostoru
slike i crteži

18. jun - 7. jul 2007.

GALERIJA GRAFIČKI KOLEKTIV
Beograd

Odžačar, 1971, ulje na platnu, 65 x 80 cm

Sam čin stvaralačke evolucije događa se na nivou ranog detinjstva, zapisao je Bergson. O detinjstvu i mladosti, razvoju i životnoj istoriji Vasilija Bukčeva, može se saznati iz dirljivih sećanja roditelja, prijatelja i kolega iz generacije. U tim fragmentarnim zapisima nije lako odvojiti realne činjenice od amalgama vremena i njegovih nanosa koji često svojom sugestivnošću zamagljuju suštinu i oboje činjenice i realne okolnosti. Talenat, naglašena psihička energija, lucidnost, fatalnost, otklon od materijalnih dobara, afinitet ka procesualnosti, ekscentričnost i ekstremno ponašanje koje se može tumačiti i kao nepristajanje na konvencije, samo su neke od osobina Bukčeva koje su fascinirale njegove savremenike. Sa stanovišta psihoanalize, nema stvaralaštva ako ne postoji psihološki konflikt koji ga pokreće i podržava. Sačuvani crteži i slike iz beogradskog perioda vezuju njegov rad za figuraciju u znaku ekspresije i srodničkom elgrekovsko-vangogovsko-sutinovskom linijom. Psihoanaliza određuje ličnost prema sklopu i strukturi, dostignutom stepenu identiteta i zrelosti, kao i prema sagledavanju dinamičkih činilaca i snage koje je pokreću. Isto tako, poznato je da su za vreme sanjanja i za vreme stvaranja mnogi psihološki procesi isti ili slični. U tom kontekstu podsticajno je i provokativno pitanje Šta je sanjao Vasilije Bukčev? Možda bi tako lakše saznali i šta je želeo da naslika/nacrta Desnom pa Levom rukom. Više od mistifikacije njegovih savremenika su *slikovna pisma* upućena prijatelju ili ljubičasti prag, ljubičasto poštansko sanduče, ljubičasta bandera i ljubičasto drvo koje je Bukčev obojio na putu kojim prolazi Devojka koja je volela ljubičastu boju.

Danas se, petnaest godina od smrti Vasilija Bukčeva, otvara niz pitanja vezanih za život i delo ovog slikara. O njegovom stvaralaštvu, razvejanim (i/ili uništenim) radovima između Beograda i Toronta, nažalost, još uvek nema dovoljno faktografskih i dokumentarnih podataka niti utemeljenijih izvora koji bi pouzdanije odredili dinamiku, ritam, domete, obim, poetiku i hronologiju njegove umetnosti. Ipak, 1973. godina, kada se Bukčev seli u Kanadu, može se uzeti kao repna tačka u njegovom nemirnom životu. U navedenim okolnostima - između dobre volje i nedovoljno podataka - stvaralaštvo Bukčeva može se grubo podeliti na dva perioda - na prvi, kraći beogradski period (do 1973) u znaku školovanja i formiranja i drugi, duži kanadski period (1973-1992). Bez potrebne istoriografske građe i stvarnog uvida u sačuvane radove Vasilija Bukčeva (postoje tvrdnje da se slike i crteži nalaze u privatnim kolekcijama) nije moguće odrediti pouzdanu periodizaciju i revalorizaciju njegovog slikarstva pa je, samim tim, otvoreno i pitanje njegove pozicije i doprinosa u kontekstu savremenog likovnog stvaralaštva. Jer, Bukčev u Beogradu nije izlagao, a podaci o njegovoj umetničkoj aktivnosti u Torontu sticajem okolnosti nisu dovoljno istraženi ni dokumentovani.

U svakom slučaju, generacijske kolege Vasilija Bukčeva imale su bolji uvid od istoričara u njegovo stvaralačko polje. Tako se, zahvaljujući inicijativi slikarke Evgenije Demnievske priređuje prva izložba Vasilija Bukčeva u Beogradu; reč je o zalaganju i iskrenoj želji da se podstakne temeljnije istraživanje stvaralaštva ovog zaboravljenog slikara. Do tada, uz ime Bukčeva, u sumarnom pogledu na život i delo, može pisati: fragmentarnost, marginalnost, ukleti umetnik, izgubljeni opus...

Ljiljana Ćinkul

Iz dokumentacije Dragana Jovanovića, snimljeno 1973. godine

Vasilije Bukčev je rođen 12. avgusta 1945. godine u selu Patele, Lerinsko, Egejska Makedonija, kao najmlađi od trojice sinova Stefana i Katine Bukčev, rođene Belčev. Godine 1948. Vasilije sa majkom i svoja dva brata beže iz Grčke i dolaze u Beograd, gde ih je čekao otac Stefan koji je tu izbegao 1945. godine kao politički emigrant. Osmogodišnju školu je završio u Beogradu. Srednju umetničku školu je upisao u Novom Sadu, a kasnije se prebacio na veoma cenjenu umetničku školu "Đorđe Krstić" u Nišu gde je i diplomirao. Primljen je na Likovnu akademiju u Beogradu 1965. godine. Prvu godinu je završio u klasi profesora Aleksandra Lukovića, drugu u klasi profesora Stojana Čelića. Studije je nastavio u klasi profesora Đorđa Bošana kod koga je i diplomirao 1970. i završio post-diplomske studije-specijalku 1972. godine. Dva puta je dobio nagradu Likovne akademije za slikarstvo.

Negde 1970. godine familija Vasilija Bukčeva, otac, majka i dva brata emigriraju u Toronto, Kanada. Vasilije je ostao još tri godine u Beogradu i 1973. godine odlazi i on za Toronto.

Vasilija Bukčeva sam upoznala na Likovnoj akademiji u Beogradu 1965. godine. Bili smo na istoj godini, a prve dve godine i u istoj klasi, družili smo se tokom čitavog vremena studija, a i posle smo održavali kontakt sve do njegove prerane smrti, oktobra 1992.

Koliko je Vasilije umeo da nas iznenadi krajnjom jednostavnošću, toliko je bio i složena, slojevita, a ponekad i kontradiktorna ličnost.

Opredelio se za umetnost još od svoje petnaeste godine i oduvek je neumorno radio. Na Likovnu akademiju je dolazio pešice sa Zvezdare što je bilo preko sedam kilometara, svakodnevno. Uvek je stizao prvi u klasu i ostajao do kasno, dok nas "čikica" i "tetskica" (Žarko i Soka), ne bi isterali iz klasa.

Padalo je u oči njegovo držanje potpuno ispravljenih leđa. Sećam se njegovog braon mantila, dugačkog do ispod listova, koga je nosio u svim sezonama, mada je za zimu bio nedovoljan.

Odlično je poznavao slikarsku tehnologiju i sve što je mogao sam da napravi od slikarskog materijala, pravio je: sklapao je blind ramove od nađenog materijala, bio je zadivljujuće manuelno spretnan. Sam je pravio ugljen za crtanje, skupljao je grančice u šumi i pekao ih u rerni i davao je i nama jer je taj njegov bio nekako bolji od onog koji smo kupovali. Sam je spravljao uljane boje, satima bi mešao između dva kamena pigment sa vezivom. Skoro uvek je nosio crni blok sa sobom; padala je u oči rafinirana jednostavnost ručne izrade njegovog bloka. Za crtanje je najčešće koristio trske koje bi zašiljio, imao ih je puno, najrazličitijih debljina.

Brijlantly je crtao desnom rukom, a kasnije je počeo da crta levom.

Možda je poredio umeće svoje desne ruke sa teškoćama koje je imala leva da postigne isti rezultat, analizirao razliku, ili se možda bavio problemom odučavanja, jer iskusan način gledanja koji je vremenom stekao i ruka koja nije bila vešta otvaraju novo polje u načinu razmišljanja. Docnije je počeo da crta zatvorenih očiju, pratio je misao onoga što je zadržano u memoriji od vizuelne percepcije. Koliko ga je zanimalo crtež još više su ga zanimale misao i emocija. Bio je fenomen sam za sebe, posmatrao bi, onda bi zatvorio oči i crtao sve dok ga je vodio vizuelni utisak onoga što je gledao i prekidao bi crtež kada bi se misao prekidalala.

Vasilijev izvanredan talenat za crtanje i za slikanje bio je evidentan, a ogroman rad je učinio da je postigao neverovatnu lakoću u radu.

Vasilije je puno svojih radova poklanjao prijateljima još za vreme studija, a i kasnije, čitavog života.

Posle završenih studija konkurisao je za samostalnu izložbu u galeriji Doma omladine u Beogradu gde smo, kao diplomirani studenti, svi izlagali ali desilo se da je umetnički savet galerije, odbio Vasilija.

Negde u to vreme Vasilije je spalio sve svoje slike i počinje radikalno novi period u kome se Vasilije zapravo uklapao u najaktuelnija zbivanja u umetnosti u svetu.

Činjenica da je Vasilije uništavao i najbolje svoje slike ide u prilog verovanju da je pridavao više značaja samom procesu rada nego finalnom delu.

Jednog dana negde u leto 1970. godine, zamolio je prijatelja da ga snimi fotoaparatom. Izabrao je mesto: prometni bulevar ispred Narodne skupštine. Zastao je među automobilima koji su prolazili, u trku je skinuo svu odeću sa sebe. Vozači i prolaznici su bili svedoci događaja. Kada mi je Vasilije, kasnije pokazao tu fotografiju, bio je nekako stidljiv, ispričao mi je da se prijatelj spetljao od iznenađenja, trebalo je vremena da se sabere, da snimi Vasilija nagog, među automobilima koji su prolazili.

Početak 70-ih godina Vasilije je pravio objekte. Da pomenem samo neke od njegovih radova: obojio je polikolorom jedan hleb u crno, drugi u belo, treći pola crno pola belo i bili su to "Crni hleb", "Beli hleb" i "Polu-beli hleb". Napravio je i "Hleb sa zastavom sa petokrakom". Zakucao je Bibliju, na drvenoj podlozi, sa tri velika klina: jedan na levom drugi na desnom gornjem uglu i treći u sredini dole.

Jednom ga je jedan od profesora na Akademiji zamolio da mu pomogne oko tehničke izvedbe njegovog dela i Vasilije je pristao, bio je uslužan.

Kad je posao bio završen, profesor je želeo nekako da nagradi Vasilija i dao mu je nešto novca, u najboljoj nameri da se zahvali. Vasilije je primio novčanice i ukucuo ih velikim klinom u zid ateljea gde je radio; kada je profesor kasnije to video, nije više ulazio u tu klasu. Ovim gestom kao i kasnijim kada je ukucuo velikim klinom najveću novčanicu koja je tada bila u opticaju kod nas, Vasilije nas navodi na razmišljanje o vrednosti, o pretvaranju jedne vrednosti u drugu (novčane u umetničku), o etici vrednovanja.

U to isto vreme, početkom 70-ih, iz male porodične kuće na Zvezdari, izbacio je sve stvari, sem vojničkog sanduka sa čebetom i kreveta sa 17 nogu koji je sam napravio. Noge su bile okruglo drvo, sa korom, debljine desetak santimetara isečene na istu visinu i raspoređene kao šuma koja je nosila krevet. U toj prostoriji je Vasilije imao svoju prvu samostalnu izložbu u Beogradu. Prekrio je pod debelim slojem crteža po kojima je moglo da se hoda, da se sedi, da se leži, da se gledaju. Bila je to instalacija (koja se kod nas pojavila mnogo kasnije), koju su videli samo neki od Vasilijevih prijatelja: Žika i Sanja Gligorijević, Rastko Jovanović, Dragan Jovanović, Bora Iljovski... Vasilija su zanimale granice i njihova transgresija. Zanimali su ga procesi.

Jednom je od svog odela zadržao samo džemper i jedan par pantalona. Bilo je veče dočeka Nove godine, kada su prijatelji došli po Vasilija da zajedno negde proslave. Vasilije je sedeo uvijen u čebe. Oprao je džemper i pantalone, prostro ih je na peškir na podu, i čekao da se osuše; drugog odela nije imao.

Bio je izvanredan kuvar. Jednom smo ga pozvali na ručak, moja majka je spremila. Vasilije je došao sa tri male šerpe, složene jedna na drugu, u metalnom okviru koji ima na vrhu ručku za nošenje (tako se nekad donosila hrana iz menze), doneo je ručak nama, starinsko jelo sa lukom i palačinke koje je sam pripremio. Ritualno je sve «otpakovao» i sam nas je služio. Bio je to period kada ni za sebe nije imao, a pozvati ga na ručak zapravo nije rešavalo gorući problem.

"Hraniti se emocijama", imao je običaj da kaže.

Prijateljima je poslao poštom, u lepim apotekarskim flašicama, kuvan, proceden čaj od leandera dovoljne koncentracije da se izazove smrt ako se popije.

Sve moguće eksperimente sa hranom je pravio. Od jedenja žive hrane do ne jedenja danima. Voleo je krofne i ugojio se 15 kg jedući isključivo krofne, a onda ih je izgubio pijući samo vodu.

Kada je završio post-diplomske studije 1972, završila se i stipendija koju je primao na Akademiji i Vasilije se našao bez ikakvih sredstava, njegova familija je već otišla u Kanadu.

Jednog dana u sobi na Zvezdari, 1973. godine Vasilije je legao na krevet nag, stavio oko vrata omču koja je mogla da se steže, a drugi kraj je vezao za kvaku vrata koja se otvaraju ka spolja i ako bi neko pokušao da uđe, otvarajući vrata stezao bi omču oko Vasilijevog vrata. Njegovi sustanari su pozvali policiju koja je došla i konstatovala da to nije slučaj za njih, pozvali su hitnu pomoć, a oni su odveli Vasilija u Padinsku skelu. Rastko Jovanović ga je posetio i seća se da mu je Vasilije govorio o "opasnom" ludaku na koga su mu skrenuli pažnju kad je stigao, koji je non-stop hodao gore dole hodnikom i ni sa kim nije govorio. I Vasilije mu se pridružio, hodao rame uz rame do ovoga gore dole hodnikom... i posle dužeg vremena, "opasni ludak" je stao, pogledao Vasilija pravo u oči i rekao mu: "Znaš šta, ti nisi lud". Ispričao je Vasilije i kako su mu lekari dali testove da rešava, kako je on sve rešio kao likovni rad i lekari su ga posle nedelju dana otpustili.

Stigla je u Beograd i Vasilijeva majka Katina, iz Toronta, da ga moli da dođe u Kanadu i posle nekoliko meseci on je zaista otputovao.

Prijatelji su ga otpratili na aerodrom, Vasilije nije imao prtljaga. Popeo se u avion za Toronto sa kašičicom iz svog detinjstva, sa budilnikom, sa dva mala blind rama i sa jedinom slikom (ulje na platnu) koju je poneo: svojim autoaktom.

Više se nije vratio u Beograd.

Putovao je po Kanadi i do Njujorka. Prelazio je granice na legalnim prelazima, bez pasoša. Najčešće nikakva dokumenta pri sebi nije imao. Policija bi ga držala na granici neko vreme i na kraju bi ga puštali da pređe.

Imao je izvanredan sluh i u trenucima tišine umeo je da odzvižduće Mocarta, besprekorno tačno i tiho, što je davalo doživljaj sublimnog. Voleo je, ponekad i da udara ritam, po stolici, šerpi ili šta bi se već našlo pri ruci, ali uvek tiho. U leto 1992. godine došao je u Pariz sa svojom ženom Dominik i sa malim belim tibetanskim psom, Tomijem, koga je uvek nosio u torbi jer je pas bio već star i zamarao se hodajući. Vasilije se odmah snašao u Parizu, pozvao me na piknik u parku pored Trokadera odakle se vidi Ajfelova kula, bila je tu i Dominik.

Obilazili smo galerije, posećivali izložbe, Vasilije bi razgovarao sa ljudima, lako je započinjao konverzaciju, znao je po nešto francuski i odlično engleski.

Tada sam radila u kolektivnim ateljeima u Rue des Orteaux, bilo je tu dvadesetak umetnika, imali smo malo dvorište gde smo se skupljali i Vasilije je odmah izazvao radoznalost i simpatije. Bio je tu i fotograf Jean-Marc Lepretre, i zamolio je Vasilija da ga snima, što je retko od nekoga tražio.

Godine 1997. u okviru Internet projekta "Evrinomin Gambit Haos u akciji" koji sam vodila zajedno sa kolegom Wolfgangom Cimerom (Wolfgang Ziemer), napravili smo Omaž Vasiliju Bukčevu, njegovu izložbu u virtuelnom prostoru. Dve stotine učesnika ovog projekta postavilo je Vasilijeve radove i u realnom prostoru u 12 evropskih gradova, sve u fotokopijama i kompjuter printovima.

I dogodila se i jedna "greška", kada smo skenirali fotografiju portreta Vasilija Bukčeva da je stavimo u virtuelni prostor, pojavio se Vasilije u toliko ogromnom formatu, da ni u delovima nije bio vidljiv na kompjuterskom ekranu. Niti smo uspeli da format smanjimo, niti da ga izbrisemo, ostao je prisutan ali nevidljiv.

Vasilijeva žena, Dominik Martelin mi je 1992. godine u Parizu pričala da Vasilije ima atelje u Torontu, sa ulazom i ogromnim prozorom prema ulici i da su ga nebrojeno mnogo puta posetili, poznati i nepoznati, fotografisali i snimali kamerom. Svako ko bi došao, takoreći bez izuzetka, imao je želju da snimi Vasilija i to je iznenađivalo Dominik.

Cela slika Vasilija jeste u delovima koji su rastureni, kao listovi posečene šume njegovog kreveta, i svako ko ga je poznavao čuva po neki deo. Vasilije Bukčev je u sećanju familije, prijatelja, kolega, nepoznatih ljudi koji su ga sreli, u foto dokumentaciji poznanika i nepoznatih prolaznika, na video zapisima...Ostali su njegovi mnogobrojni radovi koje je poklanjao ili koje su ljubitelji i kolekcionari kupili.

I ako pogledamo Vasilijevo delo u kontekstu umetničkih zbivanja koja su označila poslednje četiri decenije u umetnosti jasno je da Vasiliju pripada visoko mesto. Polje njegove akcije bilo je svuda: na Likovnoj akademiji, u njegovom stanu, kod prijatelja, u bolnici, u policiji, na ulici...Vasilije je imao hiljadu lica od nebeskog klošara do ekstravagantnog umetnika obrijane glave, na granici privatnog i javnog, na granici između života i umetnosti, stvarao je i kada je uništavao.

Blizak novim realistima, situacionistima i pokretu fluksus, bio je predhodnica Nove umetničke prakse, kako se to zvalo kod nas, početkom 70-ih godina.

Klasičan i avangardan za mene je Vasilije ponajviše bio Diogen.

Proizvodio je skandal stavljajući na scenu svoju primarnu naturalnost. Pomerao je granice umetnosti i načina života, ustajući protiv svake finalnosti. Vasilije je bio istinski kritičan prema vrednostima umetnosti i prema normama društva.

U Njujorku, 1979. Vasilije mi je rekao: «Želeo bih da prođem kroz život potpuno neprimećen». Odbacivao je pomisao na priznanje ili je odbacivao želju za besmrtnošću, koja je u osnovi svake kreativnosti.

Imao je osam-devet izložbi u Torontu i zadao je silne muke galeristima, odnoseći slike sa svoje izložbe, zamenjujući ih sa drugima, preslikavajući ih, zapravo pretvarao je to u nedogovoreni performans, koji je izbezumljivao organizatore. Galerija, kao mesto promovisanja umetnosti ali i razmene umetnosti za novac, zapravo nije bilo prihvatljivo za Vasilija.

Često bi rekao: "Nemoj da me ugrožavaš!"

Bio je lucidno skoncentrisan na svet oko sebe. Iznenađivali su njegova energija, spontanost, iskrenost i duhovitost koja je neobično plenila kako u životu tako i u njegovim delima. Stekao je poštovanje i simpatije kolega i prijatelja. Vasilije nije mario za svoje radove, nije se ni najmanje trudio da ih sakuplja, fotografiše, klasifikuje ili bilo šta drugo što umetnici rade.

Način na koji je živeo i komunicirao sa ljudima jesu neodvojivi deo njegove originalnosti i autentičnosti.

Iz pisma njegovog oca Stefana saznajemo još po nešto o Vasiliju, kao i iz e-mail-a Ranka Pavića iz Toronta koje sam primila.

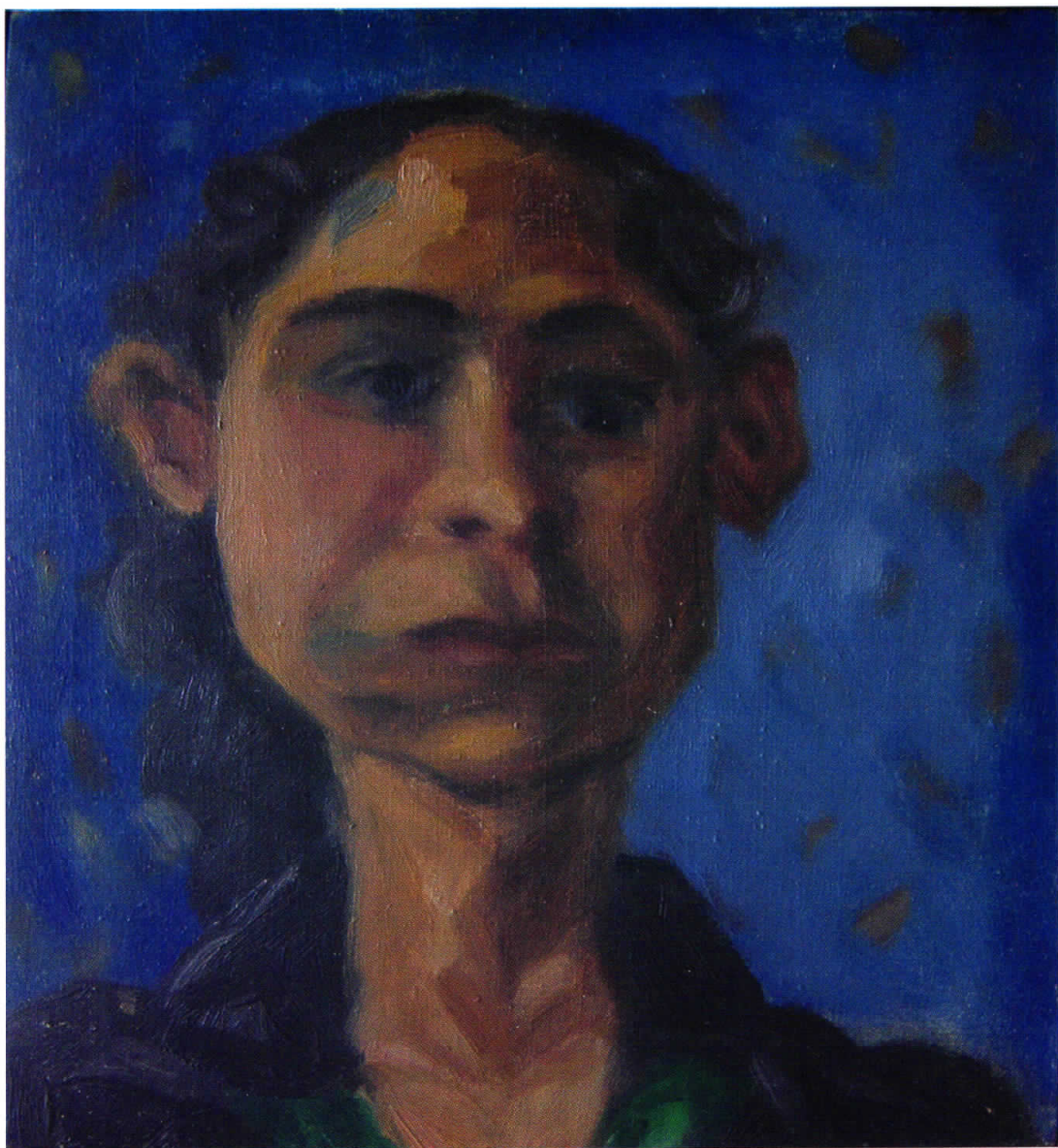
Vasilije Bukčev, za života, nije stekao priznanje za svoj umetnički rad.

Ukazuje se potreba da se napravi celovitiji uvid u život i delo Vasilija Bukčeva kome dugujemo priznanje za autentičnu kreativnost i delo koji su menjali našu svest, naša razmišljanja o životu, o svetu u kome živimo i o umetnosti.

decembar 2006 - januar 2007.

Evgenija Demnievska

Portret, 1969, ulje na platnu, 33 x 30 cm

Školske 1969/70. upisala sam treću godinu studija na Akademiji likovnih umetnosti, u klasi profesora Đorđa Bošana.

...i dok sam ja sricala prve fleke četkom na platnu, u malom, izdvojenom prostoru ateljea, slikao je nešto stariji kolega Vasilije Bukčev. Njegovi radovi bili su već sasvim istraženo i uzbudljivo slikarstvo. Portret koji je sada u mom vlasništvu bio je spoj lika modela i lika samog autora. Portret je bio tako uzbudljiv da sam diskretno rekla ćutljivom kolegi da mi se ta slika veoma dopada. Sledeće godine prešla sam u klasu profesora Stojana Čelića i retko sam vidala Vasilija. Ne sećam se tačno koje godine i da li sam završila studije, došla sam iz grada i u mojoj sobi na stolu stajala je slika upakovana u flis papir. Mislila sam da je bombonjera. Otac mi je rekao da je to na poklon za mene doneo jedan kolega. Vasilije je našao moju adresu i ostavio sliku bez poruke.

Kasnije sam saznala da je Vasilije Bukčev delio svoje radove ili uništavao. I odselio se u Novi svet. Ostala je legenda o Njemu.

Višnja Postić

Autoportret, oko 1970, ulje na platnu, 27,5 x 35 cm

Opervatorija na Zvezdari, 1970, pastel na papiru, 36 x 49 cm

Selo u Crnoj Gori, 1988.
ulje na drvetu, 61 x 92 cm

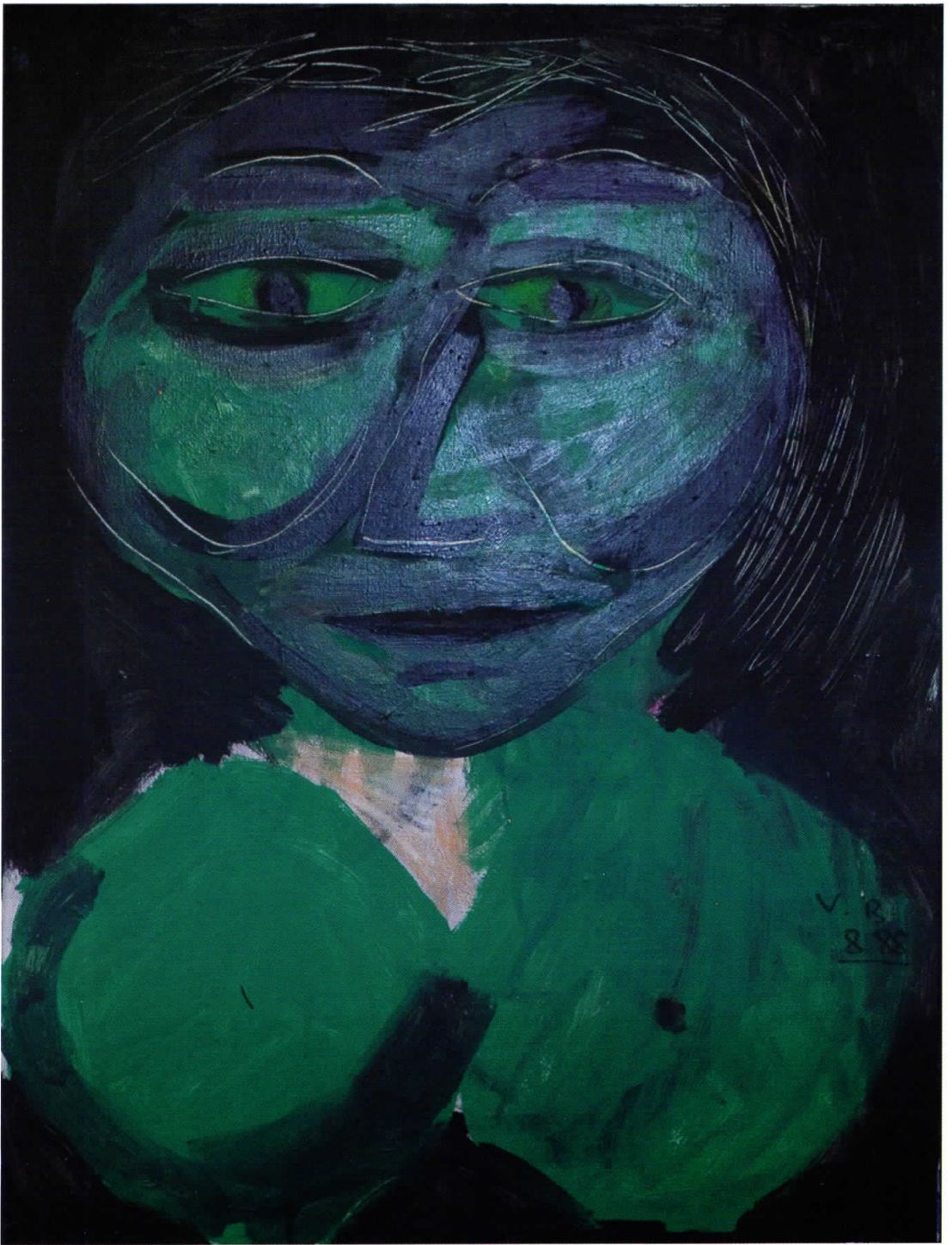

Lovćen, 1988.
ulje na platnu, 122 x 183 cm

Rašina slika, 1987, ulje na platnu, 92 x 122 cm

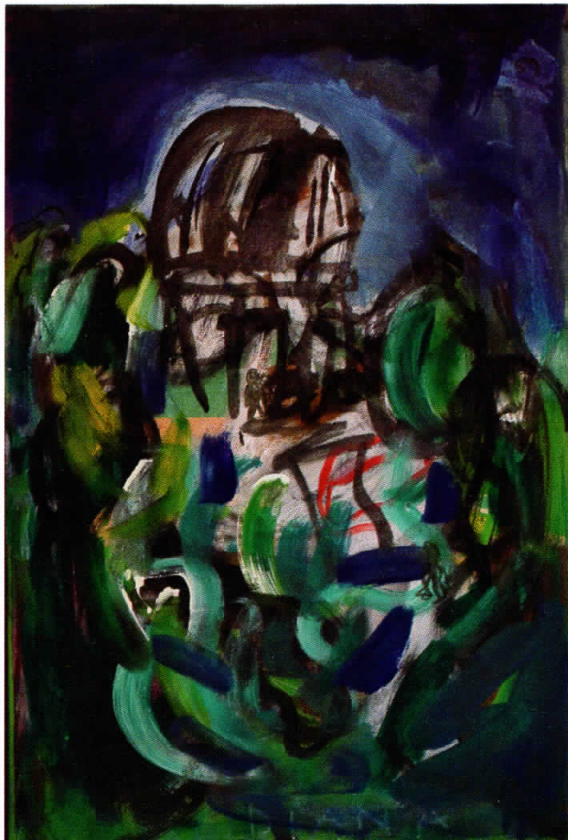

Mirin portret, 1988, ulje na platnu, 59 x 79 cm

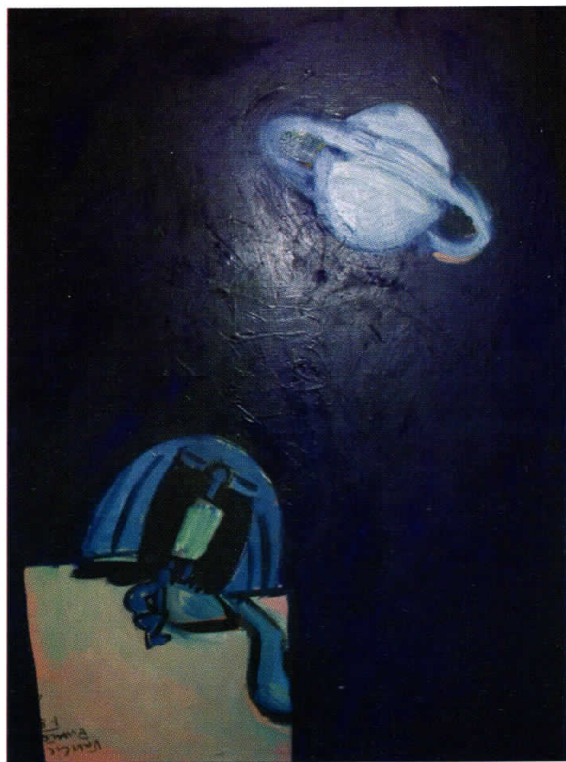

Autoportret, 1988, ulje na drvetu, 61 x 92 cm

Sanatorijum (1), 1985.
ulje na platnu, 66 x 71 cm

Opservatorija, 1988.
ulje na platnu, 66 x 87 cm

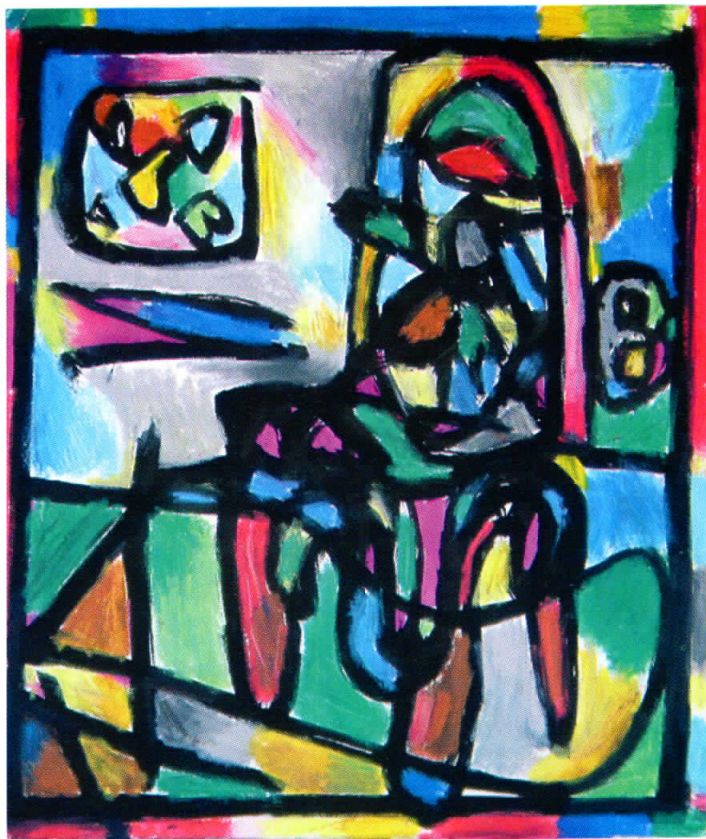
T.Pot (Čajnik), 1979.
tuš, četka i pastel, 28,5 x 30 cm

Bez naziva, 1979.
tuš, četka i pastel, 30 x 26 cm

Bez naziva, 1979.
tuš, četka i pastel, 21,5 x 28 cm

Bez naziva, 1979.
tuš, četka i pastel, 29 x 34 cm

Pošto su im fašisti kuću zapalili 1948. godine majka Katina sa tri maloletna sina, ispod sedam godina starosti, prelazi grčko-jugoslovensku granicu pešice, ilegalno, uz pomoć partizana i preko Kajmakčalana, Bitolja, Kumanova dolaze u Beograd gde ih je čekao otac Stefan koji je tu izbegao 1945. godine kao politički emigrant.

U Beogradu, na Zvezdari, u ulici Milana Rakića 79/1 porodica počinje novi život.

Tri sina Stefana i Katine Bukčev (Dimitrije, Vančo i Vasilije) se upisuju u osmogodišnju školu Marija Bursać koju su završili sa uspehom.

Vasilije je još kao mali bio naklonjen učenju.

Vasilije je bio meraklija i da igra i da peva. Kada bi slušao Savu Jeremića da svira na fruli odmah bi ustajao da igra.

Za razliku od druge dece koja su volela da se kupaju na Dunavu, Vasilije je više voleo da se šeta pored obale. Voleo je da čita razne dečije ilustravane časopise a najviše "Kekec".

Kada bi sreo čoveka na ulici Vasilije bi ga obavezno pozdravio sa "Zdravo"...

Vasilije je bio štedljiv, nije trošio novac na nepotrebne stvari. Sa Zvezdare je odlazio pešice do ateljea koji su bili na Dedinju i na Topčiderskoj Zvezdi, sa blind ramovima na ramenu. Njegovi drugovi su se vozili taksijem, pili po kaficima, i kada nisu imali novca tražili su od Vasilija koji bi im davao od svoje stipendije...

Upisuje se na Akademiju likovnih umetnosti koju je završio sa odličnim uspehom. Produžio je specijalizaciju koja traje dve godine i stekao diplomu magistra. Za svoj odličan uspeh Akademija ga je nagradila studijskim putovanjima u Englesku i u Rumuniju...

Familija Bukčev se 1971. godine preselila u Toronto, Kanada, gde žive dve sestre Katinine.

Vasilije je ostao sam u Beogradu da završi specijalizaciju, ali se 1973. godine preselio u Toronto kod svojih. Upoznaje jugoslovenski krug i tamošnje slikare i počinje da se uklapa u život Toronta.

Upoznaje se sa devojkom francuskog porekla, prijateljicom umetnosti, po imenu Dominik Martelan (Dominique Martelin), kupili su kuću i sa njom je živio u braku 12 godina.

U Jugoslaviji je učestvovao na grupnoj izložbi u Ivanjici "Kolonija mladih".

U Torontu je imao osam-devet samostalnih izložbi.

Osmog oktobra 1992. iznenada je umro i ostavio puno slika koje se nalaze kod Dominik.

Najbliže kolege na Akademiji u Beogradu su mu bili Bora Iljovski, dete begunac iz Prespe, Egejska Makedonija i Dragan Jovanović iz Srbije, takođe i Vladimir Krstić.

O Vasiliju ima još mnogo toga da se kaže i da se piše.

Iz pisma Stefana Bukčeva, Vasilijeov oca, upućenog E.D. 1997.

U Torontu, Galerija AUT, koju vodim, priprema izložbu Vasilija Bukčeva, sa željom da izložba u Beogradu, u Galeriji Grafičkog kolektiva kao i ova koja je u pripremi u Torontu pokrenu celovitiju akciju i iniciraju veliku izložbu Vasilija Bukčeva i monografiju, jer to ovaj umetnik zaslužuje.

Nisam ga lično poznavao, jer sam se doselio u Toronto posle Vasilijeve smrti.

O Vasiliju sam čuo iz priča ljudi ovde jer se o njemu govori. Vasilije je ovde legenda, mit, nešto se dogodilo nešto je bilo i ostalo u svežem sećanju ljudi. Čuvaju tu priču kao sebi neku jako važnu dragocenost. Čineći im da poseduju njegove slike Vasilije ih je na neki način zadužio. Poklanjao je slike ili ih je prodavao takoreći za badava, ali pričaju ljudi da je umeo i da proda skupo.

Vasilije se družio u Torontu i sa "našima" iz bivše Jugoslavije, a najviše sa ljudima iz Srbije (možda i zbog jezika koji je voleo da čuje). On je znao da neke slike prodate nekako opet vrati kod sebe i premaže ih i napravi nove slike....

Ljudi kažu da je Vasilije bio na svoju ruku, čudak. Bio je neka vrsta dendija, na biciklu, dendi slobode, lucidna "luda", obuče smoking i u japankama ili bos vozi bicikl okolo u umetničkom delu Toronta koji je veoma trendi. Verovatno se nekoliko puta sukobio sa policijom ali su ga posle upoznali i valjda dosta tolerisali. Vasilije se kretao u takvoj sredini i imao kuću u tom umetničkom kraju, mada nikada nije stavljaao do znanja da je poseduje. Imao je neku školu za crtanje i izgleda da je voleo da se skaradno ponaša.

Ljudi koji ga nisu poznavali mogli bi da pomisle da je klošar, a za ostale je bio legenda, a za ovo klošar, mislim NAMERNI i to nosi jednu dodatnu dimenziju. Ja lično mislim da je on posesivno živio za umetnost i svojim postupcima bio jedan od čudaka koji ostaje u svežem sećanju ljudi koji su ga poznavali. U iskonskoj razbarušenoj slici o umetniku Vasilije je potpuno odgovarao originalu.

Ljudi sa velikim respektom kažu da imaju Vasilijeve radove ili da su ih kupili ili da su ih dobili, osećam kod njih da su počastvovani time.

Iz pisma Ranka Pavića koje je e-mail-om poslao E. D. novembra 2006.

Dominik, linorez 1/5, 22 x 37 cm

Vasilije Bukčev, rođen je 12. avgusta 1945, selo Patele, Egejska Makedonija, Grčka. Od 1948. porodica Bukčev živi u Beogradu. Akademiju likovnih umetnosti upisuje 1965. u Beogradu. Prvu godinu studija završio je u klasi profesora Aleksandra Lukovića, a drugu u klasi profesora Stojana Čelića; diplomirao je 1970. u klasi profesora Đorđa Bošana, a 1972. završava i postdiplomske studije. Na Likovnoj akademiji dva puta je nagrađivan za slikarstvo. Učestvovao je na izložbi Kolonija mladih u Ivanjici. Od 1973. živeo je u Torontu gde je imao više samostalnih izložbi. Umro je 8. oktobra 1992. u Torontu.

Za izložbu su pozajmljeni radovi iz porodice Demnievski, od Dragana Jovanovića i Višnje Postić – slike i crteži koji pripadaju ranoj, beogradskoj fazi V. Bukčeva. Crteži iz Njujorka (ciklus Čajnici) nastali 1979, su iz kolekcije Evgenije Demnievske. Kanadska faza predstavljena je samo reprodukcijama u katalogu zahvaljujući fotografijama koje je ustupio Ranko Pavić iz Toronta.

U realizaciji izložbe i kataloga pomogli su : porodica Bukčev, Evgenija Demniveska, Miroslav Mišić Beli, Dragan Jovanović, Višnja Postić, Ranko Pavić, Steva Kreisler. Svima njima se najsrdačnije zahvaljujemo.

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

75.071.1:929 Букчев В.(083, 824)
74/76(= 163.41)(71)" 197/198"(083.824)

БУКЧЕВ, Василије
Vasilije Bukčev : 18. jun – 7. jul 2007,
Galerija Grafički kolektiv, Beograd /
[urednik Ljiljana Činkul ; fotografije
Dragan Jovanović...et al.]. Beograd :
Grafički kolektiv, 2007 (Beograd:
Inpress), - 20 str.: reprodukcije; 24 cm

Tiraž 400. Vasilije Bukčev: str. 20.

ISBN 978-86-7726-020-0

1. Тинкул, Љиљана

а) Букчев, Василије (1945 – 1992) Изложбени
каталози

COBISS.SR-ID 140954636

Reprodukcija na koricama: Autoportret, 1988, ulje, na platnu, 61 x 76 cm

Reprodukcija na prvoj strani: Ljubavnica, 1988, ulje na platnu, 96,5 x 91,5 cm

Izdavač: Grafički kolektiv, Beograd, Obilićev venac 27; tel/fax. 2627-785, tel. 3285-923, e-mail: graficki@eunet.yu
www.grafkol.co.yu; *Urednik:* Ljiljana Činkul; *Umetnički savet:* Ljiljana Stojanović, Branislav Fotić, Branko Raković, Ljiljana Činkul; *Grafičko oblikovanje:* Olja Nikolić; *Štampa:* Inpress; *Tiraž:* 400

By Eberhard
Leutenscher 34

OTTA .

